

VVA berichten

Redactie-adres: Straat van Makassar 39, 1183 GX Amstelveen
e-mail-adres: wjosso@zonnet.nl

december 2015 nr.115

Kerstmis 2015

*Rondom het land
Waar Jezus werd geboren
Loopt alles gruwelijk uit de hand
En lijkt de vluchteling verloren.*

*Een leider die zijn volk
Vanuit het luchtruim bombardeert
En daarmee alles wat goed is
Schandelijk onteert.*

*Meer dan 2000 jaar geleden
Ook in het Midden-Oosten
Was Jezus' land bezet
En kwamen herders troosten.*

*Barbaren zijn gekomen,
terwijl de ratio niet meer bestaat.
Ze zaaien dood en slechte dromen.
Tirannen van het kalifaat.*

*Het is nu twintig eeuwen her
dat ons vrede werd beloofd..
Boven Bethlehem een stralende ster.
Waarom is hij nu gedooft?*

Wiet Josso

*Het bestuur en de redactie wensen U
Een Gelukkig Kerstfeest en een Gezond 2016 toe!*

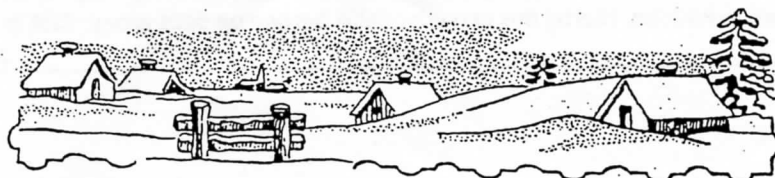
VAN DE REDACTIE

Voor het laatst heb ik deze VVA-berichten samengesteld en derhalve treft u op pagina 2 een afscheidsartikel van mij aan.

Hierboven heb ik getracht in een aangepast kerstgedicht ruimte te geven aan mijn gevoelens over dood en verderf dat wordt gezaaid in de Arabische wereld. Zoals ooit ook onze voorouders als migranten hier binnen kwamen, zo komen nu de Syrische vluchtelingen ons land binnen.

Op pagina 3 kunt u een soort kerstverhaal lezen, weliswaar niet uit de Auvergne maar in ieder geval uit Frankrijk.

Tenslotte wordt deze editie op pagina 4 afgesloten met een beschouwing over de muziek in Frankrijk rondom Kerstmis.

Afscheid

Als secretaris heb ik al afscheid genomen op 13 september jl, maar nu mocht ik voor het laatst de VVA-berichten samenstellen. Afscheid nemen draagt een zekere melancholie in zich, althans zo voel ik dat. Vanaf nr. 42 van de VVA-berichten in maart 1998 heb ik dit werk mogen doen en met veel plezier. Ik volgde Piet Lestrade op, die op zijn beurt het werk overnam van de eerste redacteur en initiatiefnemer Paul Weesie, die op 25 augustus 1989 overleed. Zowel Paul als Piet wisten zich gesteund door de veelschrijver Nico Balkenende, die voor veel kopij heeft gezorgd.

Nu is voor mij de tijd aangebroken om de pen neer te leggen of eigenlijk het toetsenbord van de computer niet meer aan te raken, althans voor het redactiewerk, en dat creëert toch wel een leegte.

Zowel ondergetekende als zijn voorgangers konden zich verheugen in een schare trouwe lezers. Gelukkig hebben verschillende leden in de loop der tijd hun bijdrage aan het blad geleverd en daar was ik altijd blij mee!

De VVA-berichten hebben steeds voorzien in een goede communicatie in de vereniging en ik wens mijn opvolger(s) alle succes toe om dit voort te zetten.

Wiet Josso

In Aubagne (provence) maken ze merkwaardige kerstfiguren

In Aubagne waren ze al vroeg in het seizoen bezig met Marché au santon ofwel kerst-poppetjesmarkt. Nu maken ze overal ter wereld kerststallen, maar in de Provence stellen ze er een bijzonder eer in. Het maken van poppetjes voor de kerststal is hier een heus ambacht en het toeval wil dat er in Aubagne een heel stel van deze poppenmakers zit. Apart: je zult niet alleen Jozef en Maria en de wijzen uit het Oosten treffen, maar ook allerlei eigentijdse figuren. Zo zie je op de foto onder andere Fernandel, George Brassens, Louis de Funès en Serge Gainsbourg. Dat is een oude gewoonte die nog stamt uit de tijd van de Franse Revolutie. Toen was een gewone stal rond het Kindeke Jezus veel te verdacht om zo maar neer te zetten. De revolutionairen schroomden niet om geweld te gebruiken tegen alles wat met de kerk te maken had. Dus verstopte men het kerstverhaal tussen eigentijdse figuren.

Rest de vraag waarom ze nu en al zo vroeg in het seizoen al zo'n markt houden. Nou vermoedelijk omdat er toeristen zijn. En als je dan toch over de Esplanade Charles de Gaulle loopt, geniet dan meteen van een serie unieke salons, gewijd aan filmmaker Narcel Pagnol. In plaats van de geboorte van Jezus zijn hier taferelen uit zijn films uitgebeeld. Met reden: Aubagne is de geboorteplaats van deze roemruchte Pagnol.

Contributie

In de algemene ledenvergadering van 13 september jl. hebben de leden besloten de contributie op hetzelfde niveau te houden als vorige jaar namelijk: € 30,- p.j. voor een gezin en € 20,- voor een alleenstaand lid. Bij deze VVA-berichten is een contributierekening gevoegd waarop het te betalen bedrag staat vermeld.

Tijdens de algemene ledenvergadering heeft onze voorzitter een beroep gedaan op die leden, die dikwijls gebruik maken van onze activiteiten om een extra bedrag te doneren om de kas, die als gevolg van het ledenverloop niet zo vol meer is, een beetje op peil te houden. Hierbij dus een vriendelijk beroep op deze groep: Tast in uw buidel!

Monsieur Maurice heeft Kerst niet meer gehaald!

De eerste keer dat ik hem zag, zat hij op een bankje in het zonnetje ergens ter hoogte van de jeu-de-boulesbaan van het Zuid-Franse dorpje waar ik kort daarvoor was komen wonen. Een keurig heertje, netjes in het pak, hoedje frivol scheef, aktetas onder de arm geklemd en glinsterende, afwezige oogjes achter het matglas van zijn dikke brillenglazen. Je wilt er een beetje bijhoren, dus ik zei "bonjour" in het voorbijgaan. Hij keek als door een wesp gestoken op, monsterde me van espadrille tot kruin, blikte vertwijfeld om zich heen en besloot er verder het zwijgen toe te doen. Monsieur Maurice, zo zou ik later leren, had het niet zo op de mensheid.

Ooit was Monsieur Maurice een voorbeeldige ambtenaar, die het van jongste bediende tot sous-prefect van het departement geschopt had. Dat is zoiets als vice-commissaris van de Zonnekoning zelf, geloofde Monsieur Maurice. En van zijn bevoorrechte positie had hij gretig gebruik gemaakt. Vriendjes werden bevoordeeld, minder populaire types konden de hele ambtelijke molen door en wie hem echt niet beviel, kon een vergunning of vergiffenis vergeten. Zo ongeveer regeerde Monsieur Maurice toen hij aan de macht was. Heel gewoon, bij ons in het zuiden van de zon, de wijn en de dealtjes.

Hij stond zelfs op het punt te promoveren tot prefect van ons departement, het ultiem haalbare voor een ambtenaar in de provincie. Maar hij werd op het laatste moment gepasseerd. Toen het in de krant stond besloot de kastelein van onze dorpskroeg tot een gratis rondje, zo gehaat had Monsieur Maurice zich gemaakt. Provençalen kunnen stevig incasseren, maar hebben het geheugen van een koppige muilezel als ze zich door 'het gezag' gepakt voelen. Machteloos, met vervroegd pensioen gestuurd, zat Monsieur Maurice op dat bankje naast de jeu-de-boulesbaan toen ik hem voor het eerst zag. Met de aktetas waarin waarschijnlijk niets zat.

Heel af en toe kwam Monsieur Maurice in ons café. Eenzaam aan de toog dronk hij zijn koffie.

Als haat meetbaar was geweest, zou er op die schaal van Richter in ons café een monsterscore zijn genoteerd. Waarom verhuisde Monsieur Maurice niet? Naar een dorp of een stad, waarin hij minder berucht was? Geld kon geen rol spelen. Als hoge ambtenaar mocht hij op een riant pensioen rekenen.

Het ging om zijn vrouw. Die was in ons dorp geboren en wilde er voor goed blijven. Ze leed aan kanker, ze wilde sterven waar zij geboren was en Monsieur Maurice had haar beloofd dat het zo zou gaan.

Na de begrafenis was Monsieur Maurice zoek. Hij was niet naar huis gegaan. Hij werd – maar pas veel later – teruggevonden in het gelijkvloerse souterrain (ja, dat kan hier met al die steile steegjes) onder het restaurantje van ons dorp. Hij hechtte aan het gelach en geroezemoes, soms vermengd met muziek, dat hij er onopgemerkt kon horen. De vrolijkheid van de mensen daar in het eethuisje. Thuis was het immers zo stil. Na de eerste tijd kwam hij vaker naar het souterrain, schichtig langs de huizen schuifelend, strak naar de grond kijkend als iemand hem passeerde.

Het dorp liet hem begaan. Er stak geen kwaad in tenslotte. De haat ebde met de jaren weg en maakte plaats voor een schouderophalend gedogen. Zo werd die kelder beetje bij beetje zijn 'hol'. Hij kwam er eigenlijk alleen nog maar uit om elke dag naar het postkantoor te gaan. Daar schreef hij briefkaarten aan zijn vrouw. Ik heb naast hem aan de wrakkige schrijftafel gezeten als ik er toevallig ook was; de rij voor het enige loket was altijd lang. En ik mocht ze lezen, die briefkaarten, want ik had hem ooit – zo lang geleden – wel gedag gezegd toen iedereen het liet afweten. Dat wist hij nog. Hij had een onwaarschijnlijk klein, kriebelig handschrift. Op een ansichtkaart van hem paste met gemak de wereld-geschiedenis. Hij schreef aan haar, zijn enige liefde. Hoe erg hij haar miste. Hoe hij alles had geregeld wat ze ooit belangrijk had gevonden. Dat de begrafenis volgens haar instructies was verlopen. Wat hij wel niet zou doen als ze eenmaal weer samen zouden zijn. Want dat die dag kwam, dat was maar een kwestie van tijd.

Als zijn briefkaart volgekriebeld was, ging hij ermee naar het loket. Schuchter schoof hij hem over de balie naar de beambte. Zonder postzegel. En altijd ging die briefkaart zonder commentaar in de zak 'te bezorgen post'. En elke dag opnieuw kwam de sous-prefect naar het postkantoor om te informeren of er antwoord was. "Nog niet, Monsieur Maurice", was het standaardantwoord. "Maar informeert u morgen nog eens, soms duurt het wat langer." Dan schreef hij voor de zekerheid toch maar een nieuwe briefkaart en herhaalde de procedure zich.

Tot de overheid besloot dat er bezuinigd moest worden: de openingstijden werden vooral sluitingstijden, het vaste personeel werd weggesaneerd en er kwamen deeltijdwerkers uit een groter dorp verderop.

Een paar weken geleden hebben ze Monsieur Maurice uit zijn 'hol' gehaald. Buren hadden geklaagd dat het stonk. De gealarmeerde hulpdienst trof een vervuilde grijsaard in een onverwarmd hok waar de vrieskou bijna net zo indringend was als buiten.

Monsieur Maurice is naar een 'maison de repos' in de grote stad gebracht. Hij heeft de Kerst niet meer gehaald.

Ik heb een oude man gekend die sinds de dood van zijn vrouw de weg kwijt was. Een verdwaalde vreemdeling voor wie geen deur meer openstond. In de beste Provençaalse Kersttraditie van toen naastenliefde er wel toe deed, en waar een extra bordje aan de Kerstdis voor een vreemde voorbijganger vanzelfsprekend was. Want morgnen kan alles anders zijn. Dat heb ik van hem geleerd..

Renée Vonk

Kerstmis in de Franse muziek

Als Frans georiënteerde vereniging met banden in de Auvergne moeten we met Kerstmis toch wat afweten van de franse kerstliederen en franse muziek met betrekking tot Kerstmis. In de hang naar religieuze muziek springt er een componist uit die getracht heeft de sfeer van Kerstmis muzikaal weer te geven, en dat is Marc-Antoine Charpentier. Daarnaast heeft Adolphe Adam een beroemd lied gecomponeerd en is het Kerstoratorium van Hector Berlioz vele malen uitgevoerd en gewaardeerd.

Naast zijn beroemde *Messe de Minuit* die in vele parochiekerken tijdens de nachtmis te beluisteren viel, heeft hij ook andere werken voor Kerstmis geschreven, zoals *Noëls* voor instrumenten en kerkorgel.

De Franse dirigent *Florence Malgoire* heeft een combinatie gemaakt met Franse originele kerstliedjes gebaseerd op delen van de muziek van Charpentier. De uitvoering van deze kerstmuziek is de aanwijzingen qua instrumentatie trouw gebleven. Zo gingen de uitvoerders

Er zijn ook veel populaire Franse kerstliedjes zoals: *Mon beau sapin* (mijn mooie spar, koning der wouden/ hoezeer hou ik van je groen/ Wanneer, door de winter, de bossen en de akkers/ hun charmes kwijt zijn/ mijn mooie spar, koning der wouden,/ heb jij je mooie tooi nog?)

Dan is er het liedje *Petit papa Noël*. Dit liedje kent iedereen in de versie van Tino Rossi. Daarom wordt ook vaak ten onrechte gedacht dat het liedje van hem is. De woorden werden echter geschreven door Raymond Vinci, de muziek werd gecomponeerd door Henri Martinet.

Wat iedereen ook kent en wel eens gezongen heeft is: "*il est né le divin enfant*". Dit liedje werd voor de eerste maal gepubliceerd in 1874 in de dichtbundel "Airs de Noël lorrains". Deze bundel bevatte een aantal liedjes die bij elkaar werden gezocht door R. Grosjean, de orgelspeler van de kathedraal van Saint Dié. De melodie is afkomstig van een jachtliedje uit de 17e eeuw, dat veel gezongen werd ten tijde van Lodewijk de 15de. Het heette toen *La tête bizarre*. Nu bestaan er veel verschillende versies van. Het werd onder andere gezongen door Les Petits chanteurs à la croix de Bois, door Edith Piaf, door Tino Rossi en ook door Annie Lennox. Bij ons is het bekend als *Het is geboren het Goddelijk Kind*.

Wat bij ons het sinterklaasfeest is voor de kinderen, wordt in Frankrijk het Kerstfeest voor een groot deel als een kinderfeest gezien. Vandaar het liedje: *C'est la belle nuit de Noël!*

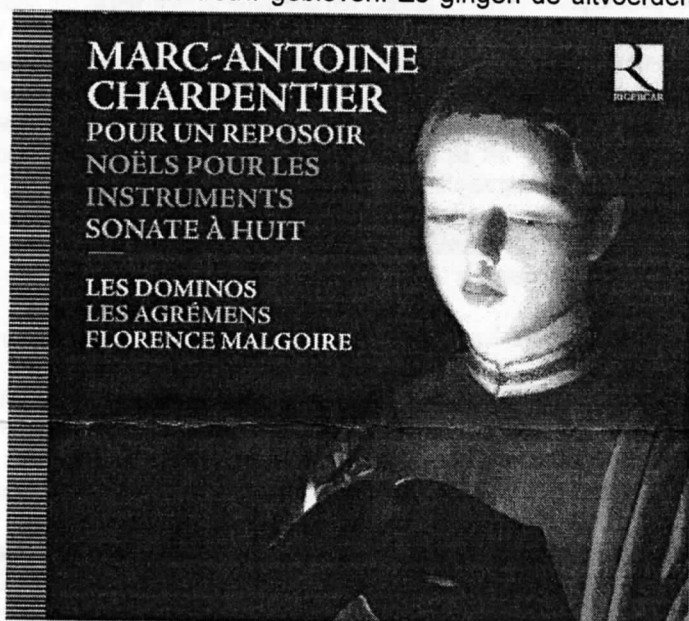
Vertaald luidt dat:

*Het is de mooie nacht van Kerst,
de sneeuw heeft haar witte mantel uitgespreid,
en, de ogen opgeheven naar de hemel
op hun knietjes, doen de kinderen,
vooraleer ze hun ogen sluiten,
een laatste gebedje.*

*Vadertje Kerst.
Wanneer je uit de hemel nederdaalt
met duizenden cadeautjes,
vergeet dan mijn schoentje niet.*

*Maar voor je weggaat
zal je je goed moeten aankleden.
Buiten ga je het zo koud hebben.
Dat is een beetje mijn schuld.*

*Ik verlang er zo naar dat de dag begint,
om te zien wat je me allemaal gebracht hebt.
Al dat mooie speelgoed dat ik in mijn dromen zie,
En dat ik je gevraagd heb.*

uit van een uitgebreid barokorkest met fluiten en strijkers dat rondom de organist op de orgelgalerij zat. Op 29 december a.s. kunt u dat in het programma L'Esprit Baroque op de concertzender beluisteren van 11.00 – 13.00 uur.

Cantique Noël (Minuit Chrétien) van Adolphe Adam is een klassiek frans kerstlied. Dit is door vele beroemde zangers en zangeressen gezongen en voor het eerst in Amerika en daarna in Quebec(Canada). Het was een omstreden lied omdat de tekst tot discussies leidde.

De componist Hector Berlioz heeft zich gewaagd aan een groot Kerstoratorium namelijk *l'enfance du Christ*, vele malen opgenomen in het repertoire van grote orkesten en koren. De herders zeggen Maria, Jozef en het Kind vaarwel als zij op de vlucht zijn naar Egypte voor de moordpartij die Herodus laat uitvoeren op de jonge jongetjes van Bethlehem. In een recensie van een uitvoering van dit oratorium door het Radio Philharmonisch Orkest, het Groot Omroepkoor en solisten in 2013 schreef de recensente over het lied *L'Adieu des bergers*: "Dit lied is favoriet, en dit onderdeel is een evergreen geworden!